

UREDBA KOMISIJE (EU) št. 838/2010

z dne 23. septembra 2010

o določitvi smernic glede mehanizma nadomestil med operaterji prenosnih sistemov in skupnega regulativnega pristopa k zaračunavanju prenosa

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

mehanizmu nadomestil med operaterji prenosnih sistemov z enakimi pravicami kakor operaterji prenosnih sistemov iz držav članic.

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejne izmenjave električne energije in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1228/2003⁽¹⁾ ter zlasti prvega stavka člena 18(5) Uredbe,

(5) Primerno je dovoliti, da se operaterji prenosnih sistemov v tretjih državah, ki niso sklenile sporazumov z Unijo, na podlagi katerih bi sprejele in uporabljale zakonodajo Unije na področju električne energije, vključijo v večstranske sporazume z operaterji prenosnih sistemov v državah članicah, ki vsem pogodbenicam omogočajo pošteno in pravično nadomestilo za stroške, nastale zaradi prevajanja čezmejnih pretokov električne energije.

ob upoštevanju naslednjega:

(1) V Uredbi Komisije (EU) št. 774/2010 z dne 2. septembra 2010 o določitvi smernic glede nadomestil med upravljavci prenosnih omrežij in skupnega regulatornega pristopa k zaračunavanju prenosa⁽²⁾ je določen mehanizem nadomestil operaterjem prenosnih sistemov za stroške prevajanja čezmejnih pretokov električne energije ter skupni regulativni pristop k zaračunavanju prenosa. Vendar bo navedena uredba prenehala veljati 2. marca 2011.

(6) Operaterji prenosnih sistemov morajo prejeti nadomestila za izgube energije, ki nastajajo zaradi prevajanja čezmejnih pretokov električne energije. Taka nadomestila morajo temeljiti na oceni izgub, ki bi nastale, če ne bi bilo tranzitov električne energije.

(2) Da bi zagotovili nepretrganost izvajanja mehanizma nadomestil med operaterji prenosnih sistemov, je treba sprejeti nove smernice, določene v členu 18(1) in (2) Uredbe (ES) št. 714/2009, tako da bodo odražale institucionalni okvir, ki ga je vzpostavila navedena uredba. Zlasti mora biti Agencija za sodelovanje energetske regulatorjev (v nadaljnjem besedilu: agencija), ustanovljena z Uredbo (ES) št. 713/2009 Evropskega parlamenta in Sveta⁽³⁾, odgovorna za spremljanje izvajanja mehanizma nadomestil med operaterji prenosnih sistemov.

(7) Ustanoviti je treba sklad, iz katerega bi se plačevala nadomestila operaterjem prenosnih sistemov za stroške zagotavljanja infrastrukture za prevajanje čezmejnih pretokov električne energije. Vrednost tega sklada mora temeljiti na dolgoročnem povprečju dodatnih stroškov zagotavljanja infrastrukture za prevajanje čezmejnih pretokov električne energije, ocenjenem za celotno Unijo.

(3) Zavezujoče smernice, ki vzpostavljajo mehanizem nadomestil med operaterji prenosnih sistemov, morajo zagotoviti stabilno podlago za delovanje mehanizma nadomestil med operaterji prenosnih sistemov in pošteno nadomestilo operaterjem prenosnih sistemov za stroške prevajanja čezmejnih pretokov električne energije.

(8) Oceno infrastrukture za prenos električne energije za celotno Unijo, povezane z omogočanjem čezmejnih pretokov električne energije, mora pripraviti agencija kot organ, odgovoren za usklajevanje dejavnosti regulativnih organov, ki morajo opravljati podobne naloge na nacionalni ravni.

(4) Operaterji prenosnih sistemov iz tretjih držav ali ozemelj, ki so sklenili sporazume z Unijo ter s tem sprejeli in uporabljajo zakonodajo Unije na področju električne energije, morajo biti upravičeni do sodelovanja v

(9) Operaterji prenosnih sistemov v tretjih državah morajo plačevati enake stroške uporabe prenosnega sistema Unije kakor operaterji prenosnih sistemov v državah članicah.

(10) Razlike v cenah, ki se zaračunavajo proizvajalcem električne energije za dostop do prenosnega sistema, ne bi smele ogroziti notranjega trga. Zato je treba povprečne cene za dostop do omrežja v državah članicah obdržati v razponu, ki pripomore k doseganju prednosti uskladitve.

⁽¹⁾ UL L 176, 15.7.2003, str. 1.

⁽²⁾ UL L 233, 3.9.2010, str. 1.

⁽³⁾ UL L 211, 14.8.2009, str. 1.

- (11) Ukrepi, predvideni v tej uredbi, so v skladu z mnenjem odbora, ustanovljenega na podlagi člena 46 Direktive 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Operaterji prenosnih sistemov prejmejo nadomestilo za stroške, nastale zaradi prevajanja čezmejnih pretokov električne energije po njihovih omrežjih, na podlagi smernic, navedenih v delu A Priloge.

Člen 2

Cene, ki jih uporabljajo operaterji omrežja za dostop do prenosnega sistema, so v skladu s smernicami, določenimi v delu B Priloge.

Člen 3

Ta uredba začne veljati na dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 3. marca 2011.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 23. septembra 2010

Za Komisijo
Predsednik
José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ UL L 211, 14.8.2009, str. 55.

PRILOGA

DEL A

Smernice za mehanizem nadomestil med operaterji prenosnih sistemov

1. Splošne določbe

- 1.1 Mehanizem nadomestil med operaterji prenosnih sistemov (Inter-Transmission System Operator Compensation – ITC) zagotavlja nadomestilo za stroške prevajanja čezmejnih pretokov električne energije, vključno z zagotavljanjem čezmejnega dostopa do vzajemno povezanega sistema.
- 1.2 Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (ENTSO za električno energijo), ustanovljena v skladu s členom 5 Uredbe (ES) št. 714/2009, ustanovi sklad ITC za plačevanje nadomestil stroškov prevajanja čezmejnih pretokov električne energije operaterjem prenosnih sistemov.

Sklad ITC zagotovi nadomestilo za:

1. stroške izgube, nastale na nacionalnih prenosnih sistemih zaradi prevajanja čezmejnih pretokov električne energije,

in

2. stroške zagotavljanja infrastrukture za prevajanje čezmejnih pretokov električne energije.

- 1.3 Prispevki v sklad ITC se izračunajo v skladu s točkama 6 in 7.

Plačila iz sklada ITC se izračunajo v skladu s točkama 4 in 5.

ENTSO za električno energijo je odgovoren za uvedbo ureditev za zbiranje in izplačevanje vseh plačil v zvezi s skladom ITC, tudi za določanje datumov plačil. Vsi prispevki in plačila se plačajo čim prej, najpozneje v šestih mesecih po končanem obdobju, na katerega se nanašajo.

- 1.4 Agencija nadzoruje izvajanje mehanizma ITC ter vsako leto poroča Komisiji o izvajanju mehanizma ITC in upravljanju sklada ITC.

ENTSO za električno energijo pri tej nalogi sodeluje s Komisijo in agencijo ter agenciji zagotovi vse informacije, ki jih za ta namen potrebuje.

Vsak operater prenosnega sistema zagotovi mreži ENTSO za električno energijo in agenciji vse informacije, ki so potrebne za izvajanje mehanizma ITC.

- 1.5 Do ustanovitve ENTSO za električno energijo operaterji prenosnih sistemov sodelujejo med seboj pri opravljanju nalog, dodeljenih ENTSO za električno energijo v zvezi z mehanizmom ITC.

- 1.6 Tranzit električne energije se izračuna običajno na urni osnovi na podlagi nižje od naslednjih vrednosti: absolutne vrednosti uvoza električne energije in absolutne vrednosti izvoza električne energije po povezovalnih daljnovodih med nacionalnimi prenosnimi sistemi.

Zanamene izračuna tranzita električne energije se vrednost uvoza in vrednost izvoza po vsakem povezovalnem daljnovodu med nacionalnimi prenosnimi sistemi zmanjšata sorazmerno z deležem zmogljivosti, dodeljenim na način, ki ni združljiv s točko 2 smernic za upravljanje prezasedenosti iz Priloge I k Uredbi (ES) št. 714/2009.

Brez poseganja v določbe drugega pododstavka te točke se uvoz in izvoz električne energije po povezovalnih daljnovodih s tretjimi državami, za katere veljajo določbe iz točke 7.1, vključita v izračun tranzita električne energije.

- 1.7 Za namene tega dela Priloge pomeni neto pretok električne energije absolutno vrednost razlike med celotnim izvozom električne energije iz danega nacionalnega prenosnega sistema v države, katerih operaterji prenosnih sistemov sodelujejo v mehanizmu ITC, in celotnim uvozom električne energije iz držav, katerih operaterji prenosnih sistemov sodelujejo v mehanizmu ITC, v isti prenosni sistem.

Zapogodbence mehanizma ITC, ki mejijo na vsaj eno tretjo državo, za katero veljajo določbe točke 7.1, se izračun neto pretokov prilagodi na naslednji način:

1. če je celotni izvoz električne energije v države, katerih operaterji prenosnih sistemov sodelujejo v mehanizmu ITC, večji od celotnega uvoza električne energije iz držav, katerih operaterji prenosnih sistemov sodelujejo v mehanizmu ITC, se neto pretoki zmanjšajo za nižjo od naslednjih vrednosti:

(a) neto uvozni pretoki iz navedenih tretjih držav ali

(b) neto izvozni pretoki v države, katerih operater prenosnega sistema sodeluje v mehanizmu ITC;

2. če je celotni uvoz električne energije iz držav, katerih operaterji prenosnih sistemov sodelujejo v mehanizmu ITC, večji od celotnega izvoza električne energije v države, katerih operaterji prenosnih sistemov sodelujejo v mehanizmu ITC, se neto pretoki zmanjšajo za nižjo od naslednjih vrednosti:

(a) neto izvozni pretoki v navedene tretje države ali

(b) neto uvozni pretoki iz držav, katerih operater prenosnega sistema sodeluje v mehanizmu ITC.

- 1.8 Za namene te priloge obremenitev pomeni celotno količino električne energije, ki se iz nacionalnega prenosnega sistema prenese v povezane distribucijske sisteme, h končnim odjemalcem, priključenim na prenosni sistem, ter proizvajalcem električne energije za porabo pri proizvodnji električne energije.

2. Sodelovanje v mehanizmu ITC

- 2.1 Vsak regulativni organ zagotovi, da operaterji prenosnih sistemov sodelujejo v mehanizmu ITC v okviru svojih pristojnosti in da cene, ki jih operaterji prenosnih sistemov zaračunavajo za dostop do omrežij, ne vključujejo nobenih dodatnih stroškov za prevajanje čezmejnih pretokov električne energije.

- 2.2 Operaterji prenosnih sistemov iz tretjih držav, ki so sklenile sporazume z Unijo ter s tem sprejele in uporabljajo zakonodajo Unije na področju električne energije, so upravičeni do sodelovanja v mehanizmu ITC.

Dosodelovanja v mehanizmu ITC so zlasti upravičeni operaterji prenosnih sistemov, ki delujejo na ozemljih, opredeljenih v členu 9 Pogodbe o ustanovitvi Energetske skupnosti ⁽¹⁾.

Vsak operater prenosnega sistema iz tretje države, ki sodeluje v mehanizmu ITC, se obravnava enakopravno z operaterjem prenosnega sistema iz države članice.

3. Večstranski sporazumi

- 3.1 ENTSO za električno energijo spodbuja sklepanje večstranskih sporazumov v zvezi z nadomestilom za stroške prevajanja čezmejnih pretokov električne energije med operaterji prenosnih sistemov, ki sodelujejo v mehanizmu ITC, in operaterji prenosnih sistemov iz tretjih držav, ki niso sklenile sporazumov z Unijo, na podlagi katerih bi sprejele in uporabljale zakonodajo Unije na področju električne energije, in ki so 16. decembra 2009 podpisali prostovoljni sporazum med operaterji prenosnih sistemov glede nadomestil med operaterji prenosnih sistemov.

- 3.2 Namen takih večstranskih sporazumov je zagotoviti, da se operator prenosnega sistema iz tretje države obravnava enakopravno z operatorjem prenosnega sistema v državi, ki sodeluje v mehanizmu ITC.

⁽¹⁾ UL L 198, 20.7.2006, str. 18.

- 3.3 Kadar je potrebno, je lahko v takih večstranskih sporazumih priporočena ustrezna prilagoditev celotnega nadomestila, tako da upošteva nadomestilo za zagotavljanje infrastrukture za prevajanje čezmejnih pretokov električne energije, določeno v skladu s točko 5. Vsako tako prilagoditev odobri Komisija ob upoštevanju mnenja agencije.
- 3.4 Operater prenosnega sistema iz tretje države ne sme biti deležen ugodnejše obravnave od operaterja prenosnega sistema, ki sodeluje v mehanizmu ITC.
- 3.5 ENTSO za električno energijo predloži vse take večstranske sporazume Komisiji, ki poda mnenje, ali nadaljevanje večstranskih sporazumov spodbuja dokončanje in delovanje notranjega trga z električno energijo in čezmejno trgovino. Mnenje Komisije obravnava zlasti vprašanji:
1. ali sporazum zajema le nadomestila med operaterji prenosnih sistemov za stroške, nastale zaradi prevajanja čezmejnih pretokov električne energije;
 2. ali so zahteve iz točk 3.2 in 3.4 izpolnjene.
- 3.6 Komisija se pri pripravi mnenja iz točke 3.5 posvetuje z vsemi državami članicami, pri čemer upošteva zlasti mnenje tistih držav članic, ki mejijo na zadevno tretjo državo.

Komisija se pri pripravi mnenja lahko posvetuje z agencijo.

4. Nadomestilo za izgube

- 4.1 Nadomestilo za izgube, nastale na nacionalnih prenosnih sistemih zaradi prevajanja čezmejnih pretokov električne energije, se izračuna ločeno od nadomestila za stroške, nastale v zvezi z zagotavljanjem infrastrukture za prevajanje čezmejnih pretokov električne energije.
- 4.2 Višina izgub, nastalih na nacionalnem prenosnem sistemu, se določi z izračunom razlike med:
1. višino izgub, dejansko nastalih na prenosnem sistemu v ustreznem obdobju,
- in
2. ocenjeno višino izgub na prenosnem sistemu, ki bi nastale na sistemu v ustreznem obdobju, če ne bi bilo tranzitov električne energije.
- 4.3 ENTSO za električno energijo je odgovoren za izvedbo izračuna iz točke 4.2 ter objavi izračun in metodo izračuna v primernem formularju. Ta izračun se lahko izpelje iz ocen za več časovnih točk v zadevnem obdobju.
- 4.4 Vrednost izgub, nastalih na nacionalnem prenosnem sistemu zaradi čezmejnega pretoka električne energije, se izračuna na isti osnovi, kot jo je odobril regulativni organ v zvezi z vsemi izgubami na nacionalnih prenosnih sistemih. Agencija preverja merila za ocenitev izgub na nacionalni ravni, pri čemer je zlasti pozorna na to, da so izgube ocenjene pravično in nediskriminatorno.

Kadar zadevni regulativni organ ne odobri osnove za izračun izgub za obdobje, za katero se uporablja mehanizem ITC, vrednost izgub za namene mehanizma ITC oceni ENTSO za električno energijo.

5. Nadomestilo za zagotavljanje infrastrukture za čezmejne pretoke električne energije

- 5.1 Po predlogu, ki ga poda agencija v skladu s točko 5.3, Komisija določi letni znesek nadomestila za čezmejno infrastrukturo, ki se porazdeli med operaterje prenosnih sistemov kot nadomestilo za stroške, ki nastanejo pri zagotavljanju infrastrukture za prevajanje čezmejnih pretokov električne energije. Če se Komisija ne strinja s predlogom agencije, prosi agencijo za drugo mnenje.

5.2 Letni znesek nadomestila za čezmejno infrastrukturo se porazdeli med operaterje prenosnih sistemov, odgovorne za nacionalne prenosne sisteme, v sorazmerju s:

1. faktorjem tranzita, ki izraža vrednost tranzitov na tem nacionalnem prenosnem sistemu kot delež skupnih tranzitov na vseh nacionalnih prenosnih sistemih;
2. faktorjem obremenitve, ki izraža kvadrat tranzitov električne energije kot delež vsote obremenitev in tranzitov na tem nacionalnem prenosnem sistemu v razmerju s kvadratom tranzitov električne energije kot deležem vsote obremenitev in tranzitov za vse nacionalne prenosne sisteme.

Ponder faktorja tranzita je 75 %, faktorja obremenitve pa 25 %.

5.3 Agencija poda predlog glede letnega zneska nadomestila za čezmejno infrastrukturo, navedenega v točki 5.1, na podlagi ocene infrastrukture za prenos električne energije, povezane z omogočanjem čezmejnih pretokov električne energije, za celotno Unijo. Agencija se po najboljših močeh trudi, da to oceno pripravi v dveh letih po datumu začetka uporabe te uredbe. ENTSO za električno energijo zagotovi agenciji vso pomoč, potrebno za pripravo te ocene.

Ta ocena je sestavljena iz tehnične in ekonomske ocene predvidenega dolgoročnega povprečja dodatnih stroškov zagotavljanja te infrastrukture za prenos električne energije za čezmejne pretoke električne energije na letni osnovi v zadevnem obdobju ter temelji na priznanih standardnih metodah za izračun stroškov.

Kjer se infrastruktura financira iz drugih virov, torej ne iz cen za dostop do omrežij, določenih v skladu s členom 14 Uredbe (ES) št. 714/2009, se ocena stroškov zagotavljanja infrastrukture za čezmejne pretoke električne energije temu ustrezno prilagodi.

Ta ocena infrastrukture za prenos električne energije za celotno Unijo vključuje infrastrukturo v vseh državah članicah in tretjih državah, ki sodelujejo v mehanizmu ICT, in sistemih, ki jih upravljajo operaterji prenosnih sistemov, ki so sklenili večstranske sporazume iz točke 3.

5.4 Dokler agencija ne poda ocene iz točke 5.3 in Komisija ne določi letnega zneska nadomestila za čezmejno infrastrukturo v skladu s točko 5.1, letni znesek nadomestila za čezmejno infrastrukturo znaša 100 000 000 EUR.

5.5 V času oblikovanja predloga iz točke 5.1 agencija Komisiji predloži tudi mnenje glede ustreznosti uporabe dolgoročnih povprečnih dodatnih stroškov za oceno stroškov, nastalih v zvezi z zagotavljanjem infrastrukture za prevajanje čezmejnih pretokov električne energije.

6. Prispevki v sklad ITC

6.1 Operaterji prenosnih sistemov prispevajo v sklad ITC v sorazmerju z absolutno vrednostjo neto pretokov na svoj nacionalni prenosni sistem in z njega kot deležem vsote absolutne vrednosti neto pretokov na vse nacionalne prenosne sisteme in z njih.

7. Pristojbina za uporabo prenosnega sistema za uvoz in izvoz električne energije iz tretjih držav oziroma v tretje države

7.1 Pristojbina za uporabo prenosnega sistema se plača na celotni načrtovani uvoz in izvoz električne energije iz vseh tretjih držav oziroma v vse tretje države, kadar:

1. navedena država ni sklenila sporazuma z Unijo, na podlagi katerega bi sprejela in uporabljala zakonodajo Unije na področju električne energije,

ali

2. operater prenosnega sistema, ki je odgovoren za sistem, s katerega se električna energija uvaža ali na katerega se električna energija izvaža, ni sklenil večstranskega sporazuma iz točke 3.

Ta pristojbina se navede v eurih na megavatno uro.

- 7.2 Vsak udeleženec v mehanizmu ITC zaračuna pristojbino za uporabo prenosnega sistema za načrtovan uvoz in izvoz električne energije med nacionalnim prenosnim sistemom in prenosnim sistemom tretje države.
- 7.3 Pristojbino za uporabo prenosnega sistema za vsako leto vnaprej izračuna ENTSO za električno energijo. Določi se kot ocenjen prispevek na megavatno uro, ki bi ga operaterji prenosnih sistemov iz države udeleženke plačali v sklad ITC na podlagi načrtovanih čezmejnih pretokov električne energije za ustrezno leto.

DEL B

Smernice za skupni regulativni pristop k zaračunavanju prenosa

1. Povprečne letne cene prenosa, ki jih plačujejo proizvajalci v vsaki državi članici, so v razponih, določenih v točki 3.
2. Povprečne letne cene prenosa, ki jih plačujejo proizvajalci, so celotne letne tarifne cene prenosa, ki jih plačujejo proizvajalci, deljene s celotno izmerjeno energijo, ki jo proizvajalci letno pošiljajo v prenosni sistem države članice.

Pri izračunu iz točke 3 cene prenosa ne vključujejo:

1. cen, ki jih plačujejo proizvajalci za fizična sredstva, potrebna za povezavo s sistemom ali izboljšavo povezave;
 2. cen, ki jih plačujejo proizvajalci v zvezi s pomožnimi storitvami;
 3. cen za posebne izgube v sistemih, ki jih plačujejo proizvajalci.
3. Vrednost povprečnih letnih cen prenosa, ki jih plačujejo proizvajalci, je v razponu od 0 do 0,5 EUR/MWh, razen tistih, ki veljajo na Danskem, Švedskem, Finskem, Irskem, v Romuniji, Veliki Britaniji in Severni Irski.

Vrednost povprečnih letnih cen prenosa, ki jih plačujejo proizvajalci na Danskem, Švedskem in Finskem, mora biti v razponu od 0 do 1,2 EUR/MWh.

Vrednost povprečnih letnih cen prenosa, ki jih plačujejo proizvajalci na Irskem, v Veliki Britaniji in Severni Irski, je v razponu od 0 do 2,5 EUR/MWh, v Romuniji pa v razponu od 0 do 2,0 EUR/MWh.

4. Agencija spremlja primernost razponov dovoljenih cen prenosa in ob tem zlasti upošteva njihov učinek na financiranje prenosne zmogljivosti, ki jo države članice potrebujejo, da bi dosegle cilje iz Direktive 2009/28/ES ⁽¹⁾, in njihov učinek na uporabnike sistema na splošno.
5. Agencija do 1. januarja 2014 Komisiji predloži mnenje glede primernosti razpona ali razponov cen za obdobje po 1. januarju 2015.

⁽¹⁾ UL L 140, 5.6.2009, str. 16.